

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 7. maj 2008
Kontor: Politikontoret
Sagsnr.: 2008-150-0573
Dok.: TRV40320
+ bilag

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 250 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 28. januar 2008.

Lene Espersen

/

Lene Volke Roesen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 250 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministerens kommentarer udbedes til kronik i Politiken 24/1-08: ”Tortur - hvor står Danmark” af Ole Stig Andersen og Jonas Christoffersen. Ministeren bedes herunder forholde sig konkret til de enkelte konklusioner og anbefalinger i kronikken.”

Svar:

1. Kronikken i Politiken den 24. januar 2007 tager udgangspunkt i en tale, som chefen for Politiets Efterretningstjeneste holdt på Københavns Universitet i efteråret 2007. I talen sagde chefen for Politiets Efterretningstjeneste bl.a., at terrorhandlinger mod den vestlige verden har understreget behovet for et tæt og intensiveret internationalt samarbejde om terrorbekæmpelse, herunder i forhold til lande, som efterretningstjenesten ikke tidligere har samarbejdet med, bl.a. lande i Nordafrika og Mellemøsten. Kronikkens forfattere – Ole Stig Andersen og Jonas Christoffersen – giver udtryk for, at de er enige med chefen for Politiets Efterretningstjeneste i, at et sådant udbygget samarbejde rummer både praktiske og juridiske problemer. De er også enige med chefen for Politiets Efterretningstjeneste i, at det er problemer, som der må findes forsvarlige løsninger på.

Forfatterne anfører, at hovedproblemet i denne sammenhæng er konsekvenserne af samarbejdet med ”torturstater”. Deres *første delkonklusion* er herved, at det som minimum må sikres, at danske myndigheder ikke nærmer sig den grænse, hvor de pådrager den danske stat et retligt medansvar for ”torturstaters” tilsidesættelse af menneskerettighederne – og det må sikres, at man fra dansk side aldrig ”kun” accepterer, at Danmark bruges som transitland eller på anden måde indirekte bidrager til tortur. Forfatterne opstiller i den forbindelse det eksempel, at Politiets Efterretningstjeneste – velvidende hvad der skal ske – bidrager til, at en udenlandsk efterretningstjeneste frihedsberøver en person i Danmark og overfører personen til et land, hvor vedkommende udsættes for tortur.

Som et andet eksempel – der fører til forfatterens anden delkonklusion – angives den tænkte situation, at Politiets Efterretningstjeneste videregiver oplysninger, som Politiets Efterretningstjeneste har fået i forbindelse med overvågning af en bestemt person, om den overvågede persons familiedlemmer og venner til en fremmed efterretningstjeneste, og at disse oplysninger fører til, at der foretages arrestationer, hvorved der ved tortur

søges fremskaffet yderligere oplysninger om den person, der er genstand for overvågning.

Forfatternes *anden delkonklusion* er herefter, at ”Politiets Efterretningstjenestes videregivelse af oplysninger til ”torturstater” på en eller anden måde må begrænses.” Løsningen er ifølge forfatterne ikke at forbyde samarbejde med ”torturstater”. Forfatterne anfører videre, at Danmark ikke kan melde sig ud af verden, selv om den ikke er perfekt, og at det er nærmest umuligt at opstille tilstrækkeligt klare kriterier for, hvornår et land kan karakteriseres som værende en ”torturstat”, som Politiets Efterretningstjeneste ikke bør samarbejde med i konkrete sager. Forfatterne bemærker herved også, at man fra dansk side ikke i alle tilfælde har de nødvendige oplysninger om omfanget af brug af tortur mv. i de enkelte lande – og navnlig i den enkelte sag. Hertil kommer, at Politiets Efterretningstjeneste stadigvæk vil kunne komme til at modtage torturoplysninger fra lande, der i god tro har modtaget oplysningerne fra en ”torturstat”, og som videregiver disse til Politiets Efterretningstjeneste, og at torturoplysninger kan være korrekte og livsvigtige for PET.

Forfatterne finder i stedet, at man bør overveje, om samarbejdet med ”torturstater” kan reguleres på en sådan måde, at man begrænser de beskrevne konsekvenser af samarbejdet. Forfatterne diskuterer i den forbindelse muligheden for at indføre en procedure, som kan sikre et uafhængigt overblik over intensiteten, omfanget og indholdet af sådanne oplysninger for dermed at skærpe Politiets Efterretningstjenestes opmærksomhed på, om videregivelsen reelt er velbegrundet og forsvarligt i den konkrete sag.

2. Den problemstilling, der diskuteres i kronikken er – som det også anføres af forfatterne – ikke ny. På den ene side har Danmark en åbenlys interesse i, at Politiets Efterretningstjeneste samarbejder med de lande som har en særlig betydning for indsatsen mod terrorisme, herunder bl.a. en række lande i Nordafrika og Mellemøsten. På den anden side er det klart, at Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med andre lande om terrorbekæmpelse skal ske på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde. Terrortruslen må ikke betyde, at vi går på kompromis med fundamentale retssikkerhedsprincipper og menneskerettighederne.

Svaret på spørgsmålet i artiklens titel: ”Tortur – hvor står Danmark?” er derfor også klart: Regeringen tager på det skarpeste afstand fra enhver form for tortur og støtter aktivt den internationale bekæmpelse af tortur.

Jeg kan derfor også kun tilslutte mig kronikkens første delkonklusion om, at det må sikres, at danske myndigheder ikke nærmer sig den grænse, hvor de pådrager den danske stat et retligt medansvar for andres staters anvendelse af tortur.

Som det fremgår af den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 334 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del), foregår Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med udenlandske samarbejdspartnere i overensstemmelse med dansk ret. Det indebærer bl.a., at Politiets Efterretningstjeneste ikke vil anmode en udenlandsk samarbejdspartner om oplysninger, hvis tjenesten i en konkret situation vurderer, at en person derved vil blive udsat for tortur. Vedrørende Politiets Efterretningstjenestes videregivelse af personfølsomme oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere henvises endvidere til pkt. 3 nedenfor.

For så vidt angår forfatternes eksempel med en udenlandske efterretningstjenestes frihedsberøvelse af en person i Danmark mv., vil regeringen under ingen omstændigheder kunne acceptere, at fremmede efterretningstjenester udfører ulovlige aktiviteter på dansk område – og de danske myndigheder vil selvsagt straks gribe ind, hvis de får kendskab til en sådan aktivitet.

3. I kronikkens andet eksempel og delkonklusion anfører forfatterne, at ”Politiets Efterretningstjenestes videregivelse af oplysninger til ”tortur-stater” på en eller anden måde må begrænses”.

Politiets Efterretningstjenestes videregivelse af oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere foregår – som det fremgår af bl.a. de vedlagte besvarelser af 28. september 2007 af spørgsmål nr. S 6184 og S 1689 fra medlem af Folketinget Frank Aaen (EL) – i overensstemmelse med dansk ret.

For så vidt angår udvekslingen af personfølsomme oplysninger gælder navnlig reglerne om offentligt ansattes tavshedspligt i straffelovens § 152, som forbyder uberettiget videregivelse af fortrolige oplysninger, og forvaltningslovens § 27 samt principperne om videregivelse af oplysninger i forvaltningslovens § 28 (der vedrører videregivelse af oplysninger til en anden dansk myndighed). Det følger heraf, at bl.a. oplysninger om enkeltpersoners personlige forhold kun må videregives, hvis det sker til berettiget varetagelse af private eller offentlige interes-

ser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundes hemmeligholdelse, herunder hensynet til den oplysningerne angår.

Det beror på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, om videregivelse af personfølsomme oplysninger er berettiget. Ved vurderingen af om videregivelse af oplysninger til en udenlandsk myndighed er berettiget, vil bl.a. forholdene i modtagerlandet kunne tillægges betydning, herunder hvordan oplysningerne i praksis må antages at blive anvendt i det pågældende land. Der må også lægges vægt på, hvilken karakter de pågældende oplysninger har, herunder risikoen for at oplysningerne eventuelt misbruges.

Hvis den helt ekstraordinære situation skulle opstå, at der er grundlag for at antage, at personfølsomme oplysninger skal danne grundlag for anvendelse af tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf, vil det ikke være berettiget at videregive oplysningerne i henhold til de omtalte bestemmelser i forvaltningsloven og straffeloven.

Politiets Efterretningstjeneste har med henblik på at sikre, at udveksling af personfølsomme oplysninger sker i overensstemmelse med disse regler, fastsat interne retningslinjer for videregivelsen af oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere. Disse retningslinjer – som forventes indarbejdet i Justitsministeriets reviderede instruks for Politiets Efterretningstjeneste – indebærer bl.a., at den juridiske chef i Politiets Efterretningstjeneste eller dennes stedfortræder skal godkende videregivelsen af personfølsomme oplysninger til udenlandske samarbejdspartnere.

Jeg har således fuld tillid til, at Politiets Efterretningstjenestes samarbejde med andre landes myndigheder sker på en retssikkerhedsmæssig betryggende måde i overensstemmelse med de beskrevne regler.

Det kan endvidere tilføjes, at Udvalget vedrørende Politiets og Forsvarets Efterretningstjenester – det såkaldte Wendler Pedersen-udvalg – bl.a. har til opgave at se på Politiets Efterretningstjenestes behandling af personoplysninger, herunder videregivelse af oplysninger til bl.a. udenlandske samarbejdspartnere.

Eventuelle overvejelser om yderligere regulering af efterretningstjenestens videregivelse af personoplysninger til udenlandske myndigheder

bør efter min opfattelse afvente resultatet af Wendler Pedersen-udvalgets overvejelser.

4. I kronikken kommer forfatterne endeligt ind på spørgsmålet om danske myndigheders anvendelse af oplysninger, om hvilke det er fastslået, at de er fremkommet som følge af tortur, og forfatterne diskuterer i den forbindelse rækkevidden af artikel 15 i FN's Torturkonvention.

Der kan om rækkevidden af den nævnte bestemmelse navnlig henvises til den samtidige besvarelse af spørgsmål nr. 264 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, Justitsministeriets vedlagte besvarelse af 28. september 2007 af spørgsmål nr. S 6187 fra medlem af Folketinget Frank Aaen (EL) og Justitsministeriets besvarelse af 11. april 2008 af spørgsmål nr. 330 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg.